

Tilsvar på «Natur - eller særinteresse»

Publisert: (17.03.2008) i HA

Hubro-kartlegging

Jeg kommer tilbake med et fyldigere svar på Dag Ronny Pettersens innlegg i Fritt ord i HA den 13. mars, men ønsker i denne omgang å oppklare en misforståelse i Pettersen innlegg. Hubrokartleggingens hovedmål er ikke å finne reiret, men å kartlegge hubroenes revir for å få det inn på en forvaltningsplan slik at ansvarlige myndigheter vet at det finnes i det aktuelle området. Det er for sent å rope opp om hubro i etterkant av et lovlig fattet forvaltningsvedtak som er til skade eller fortrensel for hubroen.

Skal vi sikre at forvaltningsmyndighetene fatter de riktige beslutningene, er de helt avhengig av å ha så god kunnskap om området som mulig. Uten den kunnskapen en slik kartlegging gir, risikerer vi at utbyggingsprosjekter, hogst, veier, kraftlinjer mv blir gjennomført i umiddelbar nærhet til hubroen. Om vi da visste at hubroen fantes der, men ikke gjorde noe, ville det vel strengt tatt være vår feil at hubroen (eller for den saks skyld alle arter) forsvant fra området? Jeg kan ikke se at å tie hubroen i hjel er godt naturvern.

Dette formålet kommer klart inn under «sikre fuglenes levesteder» som Pettersen etterlyser.

Det andre formålet med kartleggingen er å registrere alle høyspentledningene som går gjennom hubroens revir for deretter å kontakte eierne av disse ledningene for å få dem isolert slik at strømsjokk (elektrokusjon) ikke skal kunne skje. Jeg vil mene at også dette havner under kategorien «sikre fuglenes levesteder».

Jeg vil fortsatt oppfordre folk til å melde inn hubroobservasjoner - gamle som nye, så vi på best mulig måte kan sikre denne arten for Østfolds framtid.

Rune Aae, Tomb

Del 2

Ringmerking og naturvern

Det er bra at Dag R. Pettersen engasjerer seg i fuglenes ve og vel. Der har vi en klar fellesinteresse. Fuglene, på lik linje med all annen natur, fortjener vår årvåkne oppmerksomhet så disse kan forvaltes på best mulig måte. Jeg kjenner godt igjen fascinasjonen ved å oppleve det uforutsigbare, det uvisse. Denne nysgjerrigheten er det som for min del er drivkraften til å forstå naturen og dens artsmangfold slik at jeg på best mulig måte kan være behjelpelig både med utdanning av likesinnede, samt bidra i forvaltningsspørsmål.

Dessverre er det seg slik at forvaltning av arter dårlig lar seg gjennomføre uten grunnleggende kunnskaper. Jeg vil slutte meg til det Mona Jensen i interesseorganisasjonen "Mer villmark nå" sa i HA 19.7.2007 i forbindelse med en åkerrikselokalitet: - *Vi mister stadig arter på grunn av mangel på informasjon og kunnskap om biologisk mangfold.* Denne informasjonen og kunnskapen må imidlertid komme fra et sted. Pettersen skriver at "I dag trenger vi ikke den slags "vitenskapelige" metoder", og henviser da til ringmerking. Omkring 100 års ringmerking i Norge har gitt oss meget verdifull kunnskap om fuglene og deres adferd, og som har gjort at vi har vært i stand til å ivareta mange viktige områder for fugl.

Uten denne betydelige innsatsen på ringmerking, ville vi ikke vært i nærheten av så mye vernet natur som vi har i dag.

Dessverre for mange er det også slik at naturen er i konstant endring. Det betyr at gårdsdagens kunnskap om artene ikke nødvendigvis er direkte overførbar til dagens arter. Trekkruiter endres, nye jaktområder og jaktmetoder oppstår, det er flere jegere i dag enn tidligere, nye arter blir introdusert, uforutsette forurensninger oppstår, klimaet er i dramatisk endring, svære skogsområder hogges uten særlig hensyn til biomangfoldet, nye utbyggingsområder etableres, vann dreneres eller fylles igjen, og uendelig mye mer. Dette er naturens hverdag og som artene hele tiden må forholde seg til. Mange arter klarer ikke å tilpasse seg slike betingelser, i alle fall ikke på kort tid. På Falsterbo i Sverige ble det nylig slått fast at av 24 arter småfugl som årlig trekker til Afrika, hadde 23 av de en markert nedgang. Dette hadde vi ikke klart å finne ut av uten sammenhengende 50 års ringmerking ved stasjonen.

Eller hvordan kunne vi vite at alkeinvasjonen i høst skyldes tobismangel i havet utenfor Skottland, hadde det ikke vært for at noen av alkene var merket der? Uansett endring eller ei, kunnskap må vi alltid søke for å holde best mulig oppsyn med vår sårbare natur.

Kunnskap om fugl og deres adferd etterspørres i det norske samfunn, både av lekfolk og av profesjonelle. Forvaltningen er fullstendig avhengig av at kunnskap tilflyter dem for å kunne gjøre en best mulig jobb. For fuglenes del er nok ringmerking den metoden som har vært mest vellykket i forhold til å framskaffe resultater for en billig penge. Østfold Ringmerkgruppe merker opp mot 20.000 fugler hvert år, og skader på grunn av ringen forekommer praktisk talt ikke. Hver art har sin dedikerte ringstørrelse som er svært nøye tilpasset fuglefotens diameter, og skal ikke kunne lage sår eller være til skade for fuglene. Vi kjenner til at en og samme fugl har fløyet med den samme ringen i over 50 år (!), en god dokumentasjon på at ringen umulig kan ha hemmet fuglen nevneverdig. På hver ring et står et nummer som bare denne fuglen får. I enkelte tilfeller får fuglen en fargering med større bokstaver og tall på motsatt fot som gjør at man slipper å fange fuglen for å lese av ringen. Dette gjelder i hovedsak større fugler som ender, svane, gråhegre, skarv og enkelte rovfugler.

Merking av småfugl foregår stort sett ved nettfangst. Dette er spesialproduserte nett laget for å hindre skade på fuglene i det de flyr i. Fuglen skal tas ut av kyndige hender, ringen skal settes på og tallet noteres i ei bok, og fuglen slippes uten ugrunnet opphold. Ringmerking av voksne rovfugler er langt mer vanskelig, så der blir ungene merket på redet. Dette er også en form for merking som gir enda bedre resultater, da vi kjenner individets eksakte klekkested og alder. Denne formen for ringmerking skal skje så hurtig som mulig, og bare når ungene er nær utvokst og foretas bare av et fåtall autoriserte ringmerkere.

Radiomerking eller satellittmerking er en metode som er langt mer ressurskrevende enn ringmerking, men gir raskere resultater. Dette gjøres på store fugler i enkelte prosjekter på for eksempel fiskeørn, snøugle, kongeørn og dverggås hvor det festes en sender på ryggen med teflonstroppe på 20-30 gram. Dermed kan vi følge individenes trekkruiter, adferd ved reviret og overvintringsstedet langt mer presist. Forskningen på vår sjeldneste gåseart, dverggåsa, med slik satellittsender, ga oss innblikk i hvor sårbar denne arten er i vinterhalvåret pga høyt jegerpress. Denne kunnskapen har gitt oss innblikk i hva som trengs for å ta vare på denne arten i vår natur.

All ringmerking i Norge er strengt regulert av Direktoratet for Naturforvaltning. Aktiviteten er lisensiert, og det kreves en beviselig høy kompetanse på artsbestemmelse og håndtering av fugl for å få lisens. Brudd på bestemmelsene kan medføre at lisensen inndras.

Ringmerking som vitenskapelig metode har kommet for å bli, og er med på å gi oss verdifull informasjon så vi blir i stand til å forvalte artene riktig. Uten denne kunnskapen blir

forvaltningen basert på gjetning, hvilket ingen er tjent med. Vi har ulikt ståsted og vi bruker ulike metoder, men jeg er overbevist om at vi har samme mål med vår aktivitet, nemlig å verne så mye som mulig av vår sårbare natur.

Mvh

Rune Aae

Østfold Rinmerkegruppe og koordinator for hubrokartleggingen i Østfold 2008-2012